

6444

1924

НОВЕ МИСТЕЦТВО

№ 2

1927

НА
ДОНБАСІ

ШЕВЧЕНКІВЦІ

Арт. Євгенія Сидоренко.

87757

**КРАЄВИЙ ВІДДІЛ
ВУФКУ**

Харків,
вул. К. Лібкнехта, 5
Телеф.: 20-96 і 115-85

1-й
ім. К. ЛІБКНЕХТА

вул. К. Лібкнехта

Каса з 5 год.

2-й
ім. КОМІНТЕРНУ

вул. 1-го травня

Каса з 4 год.

3-й
ЧЕРВОНИЙ МАЯК
Сергієвський майдан

Каса з 4 год.

4-й
ім. К. МАРКСА
вул. Свердлова

Каса з 5 год.

5-й
ім. ДЗЕРЖИНСЬКОГО
вул. Свердлова

Каса з 5 год.

6-й
„ЖОВТЕНЬ“
вул. Жовтневої революції, № 32
(кол. Москалівська)

В робітничих
районах

7-й
ПРОЛЕТАРІЙ
(кол. Современный)
ріг Кладовищенської
та Гітвської вулиць

Каса з 4 год.

Держкіно-театри ВУФКУ

З вівторка 11 січня

Всесвітньо відомий фільм ЕЙЗЕНШТЕЙНА

Броненосець Потьомкін

З вівторка 11 січня

Останній випуск ВУФКУ другий тиждень

МАНДРІВНІ ЗОРІ

Сценарій БАБЕЛЯ.

З вівторка 11 січня

АБРЕК ЗАУР

З 11 січня й щоденно

Художній боевик

ВЛАДАР БЛИСКАВКИ

З вівторка 11 січня

Нашумілий боевик

ПІД МАСКОЮ КЛОВНА

11, 12 і 13 січня

П'ЕТРО КОРСАР

14, 15 і 16 січня

МАСКА ДЖЕКА

11, 12 і 13 січня

Авантюрний кіно-роман

ФАТАЛЬНІ ЛИСТИ

14, 15 і 16 січня

Остання новинка Берліну

ЛЮДИНА НА ПЛАНЕТІ

**ХАРКІВСЬКА
ДЕРЖАВНА
АКАДЕМІЧНА
ОПЕРА**

СЕРЕДА 12 СІЧНЯ
(Серія „Б“)
МАРНА ПЕРЕСТОРОГА

ЧЕТВЕР 13 СІЧНЯ
(Серія „Г“)
КНЯЗЬ ІГОР

П'ЯТНИЦЯ 14 СІЧНЯ
(Серія „А“)
НАМИСТО МАДОНИ

СУБОТА 15 СІЧНЯ
(Серія „В“)
КНЯЗЬ ІГОР

НЕДІЛЯ 16 СІЧНЯ
(Серія „Д“)
МАРНА ПЕРЕСТОРОГА

**Державний
Драмтеатр
„БЕРЕЗІЛЬ“**

СЕРЕДА 12 ГРУДНЯ

С Е Д І ПРОЛОГ

СУБОТА 15 ГРУДНЯ
(серія аб. „А“)

ЧЕТВЕР 13 ГРУДНЯ

**ЗА ДВОМА
ЗАЙЦЯМИ**

НЕДІЛЯ 16 ГРУДНЯ
(серія аб. „Г“)

ПРОЛОГ

**ДЕРЖАВНИЙ
НАРОДНИЙ ТЕАТР
(Пом. кол. ГРІКЕ)**

ТЕАТР ОПАЛЮЄТЬСЯ

Четвер, 13 січня
В. Винниченко
МОЛОДА КРОВ
П'єса на 4 дії
Пост. О. Рожківського
Реж. лаб. І. Коханий

П'ятниця, 14 січня
М. Старицький
ЦИГАНКА АЗА
Муз. драма на 5 дій
Пост. О. Рожківського
Реж. лабор. Г. Самарський.
І. Коханий
Дириген.—комп. В. Верховинець.

Субота, 15 січня
З участю Народного артиста
республіки
П. К. СЯКСЯГАНСЬКОГО
М. Старицький
ЗА ДВОМА ЗАЙЦЯМИ
Комедія на 4 дії
„Голохвостов“ Народний артист
П. К. Саксаганський

Неділя, 16 січня
М. Старицький
БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
Історична п'єса на 5 дій
Пост. О. Рожківського
Реж. лабор. Г. Самарський
Дирегент-комп. В. Верховинець.

НКО УСРР

Державний Єврейський Театр

Помешкання 6,
Малого Театру

Телеф.: 35-54, 26-94.

Художній керівник
ЄФР. ЛОЙТЕР.

Вівторок 11 січня

П'ятниця 14 січня

І. Фефер та Н. Фідель

КОЙМЕНКЕР

на 3 дії

Субота 15 січня

ШАБСЕ-ЦВІ

трагедія на 4 дії

Постановка В. С. Смишляева та ЄФР. Лойтера
муз. Олекс. Крейна Пуд І. Рабичев,
Танки В. Вигільов та Е. Пульф.

Неділя 16 січня

За Гольфаденом

Цвей Кунілемлех

ком.-водевіль на 3 дії. 8 епізод.

Готується до постановки ЗАГМУК А. Глебова й ОЙЦЕР, п'єса Пинського

Директор театру М. Левитан.

Головн. Адм. Марк Левков.

1-й ДЕРЖАВНИЙ ТЕАТР ДЛЯ ДІТЕЙ

вул. Свердлова, 18.

Середа 12
Четверг 13

КОЗАК ГОЛОТА

П'єса на 3 д. пост. Ф. ЛОПАТИНСЬКОГО

П'ятниця 14
Субота 15

ОДРУЖІННЯ

П'єса на 3 д. пост. І. МАР'ЯНЕНКА

Середа, Четвер, П'ятниця й Субота вистави закриті для шкіл СОЦВИХ'у

У неділю 16 І відкрита вистава платна

Початок о 1 годині

Директор театру

С. Я. Городинська.

Гол. адміністр.

А. Б. Якобсон.

НЕДІЛЯ 16

П'ЄСА НА 3 ДІЇ

КОЗАК ГОЛОТА

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КРАСНОЗАВОДСКИЙ ТЕАТР

Старо-Московская 82,
(тел. 35-84).

Директор театра Е. ХАТЮТИН
Администратор А. ЗУБЕНКО

Среда 12 и Четверг 13 января по талонам со скидкой 50%

А. Глоба

РОЗИТА

Пост. --- Нелли
Влад. Оформ-
ление сцены ---

Е. Магнер. Костюмы --- И. Бугарев. Механ. оборудование ---
М. Пасечниченко

С. Левитина. Субботу 15 и Воскресенье 16 января **Премьера!**

ПРИГОВОР

пьеса в 13 картинах

Оформление сцены --- Е. Магнер

Режиссер --- Д. Крамской

ТЕАТР МЮЗИК ХОЛЛ

(Б. Екатерининский
театр)

улица Свердлова, 18,
тел. 20-23.

С 11 по 17 января

ИСКЛЮЧИТЕЛЬНОЕ ЭСТРАДНОЕ ВЫСТУПЛЕНИЕ ЛУЧШИХ АРТИСТОВ СССР

Каждый вечер два сеанса

Начало I в 7 1/2 час. веч., II в 9 1/2 час. веч.

Подробности в афишах

АНОНС: в непродолжительном времени начнутся спектакли
русской **сатиры** - следите за постановками.

НОВЕ МИСТЕЦТВО

Адреса редакції
Харків, вул. Карла
Лібкнехта, № 9.
Телефон 1-68.

ТИЖНЕВИК

ВИДАННЯ ВІДДІЛУ МИСТЕЦТВ УПО УСРР

№ 2 (43)

11 СІЧНЯ

1927 Р.

Про Всеукраїнську виставку образотворчого мистецтва.

Початок цього місяця приніс багато нового на найслабшім сьогодні нашім мистецькім фронті, саме на фронті українського образотворчого мистецтва. Ми вже мали нагоду в передовиці з № 29 нашого журналу констатувати, що українське мистецтво образу на полотні супроти інших галузів мистецтва виявляло значно менше активності само і так само мало користувалося увагою з боку громадських та урядових органів. До початку цього місяця всі заходи для піднесення його з власної і примусової летаргії перебували в стадії великих і малих проєктів, та відкладань з дня на день і з місяця на місяць найпекучішої потреби його Всеукраїнської виставки. Нині можемо говорити про низку цілком реальних і конкретних даних, що свідчать так за велике оживлення на образотворчій ділянці мистецтва, як і за те, що воно незабаром стане справді одним з мистецьких факторів виховання працюючих мас України поруч з літературою, театром, музикою й кіно.

Реальністю стала виставка АРМУ (асоціація революційних митців України) в Києві, що почалася 4 січня б. р. Незабаром розпочнуться місцеві виставки АРМУ в Одесі, Дніпропетровському й на Донбасі та виставка образотворчого мистецтва в Харкові, що її впоряджує НКО та секція ІЗО Робмису. Український музей мистецтва енергійно підготовляється до виставки української графіки. В Києві відбулася виставка графіки Героргія Нарбута, що дала в справі популяризації творчості цього великого майстра гарні наслідки. Нарешті досить цікаво показали себе наші художні Вузи з образотворчого мистецтва (виставка в Київському Худ. Технікумі й розпочата 5 січня в Харкові).

Ці факти проте лишень підготовка до тієї знаменної в історії українського образотворчого мистецтва події, що дасть нам лютий місяць, до Всеукраїнської виставки образотворчого мистецтва АРМУ і АХЧУ, про яку нині вже можемо з певністю сказати, що вона не лишиться «Всеукраїнським» проєктом, а справді продемонструє перед працюючими масами України, чим жили, як мислили і що творили в дні революції українські художники. Покаже як найбільша в історії людства подія позначилась на їх світосприйманні і світорозумінні. Крім того лютий місяць має показати широкому загалові чи не найцікавішу постать в сучаснім українським образотворчій мистецтві, полотна художника Анатолія Петрицького, майстра, що перейшов через горна мало не всіх всесвітніх мистецьких напрямків, починаючи від футуризму. Такі найближчі наші перспективи в образотворчій мистецтві.

Якого-ж значіння набувають і яку роль громадську й мистецьку відіграє ця низка виставок? Насамперед тут треба позначити факт споживання мистецтва барви й лінії масами,—ту стару й вічно нову істину, що бувши одмежованим через економічну структуру суспільства від працюючих до революції, по революції образотворче мистецтво стало власністю робітників та селян і конкретністю цієї власності є перш за все прилюдна виставка його продукції. Цим самим виставка робиться найпершим і найбільш чинником виховання мас, бо значіння саме образотворчого мистецтва в цій справі колосальне. Коли література, щоб її споживати потребує певної підготовки, або принаймні грамотности, коли музика може стати в певній своїй частині лишень до певної міри фактором такого

59

виховання, а в певній або просто незрозуміла широкому загалові, або навіть шкідлива (занепадні мотиви з паризьких вар'єте й кабаре, або з наших *Big Halle*), то мистецтво образу на полотні (але справжнє звичайно мистецтво) потребує лише здорових очей, щоб бачили форми й барви та лінії. Найкраще споживність і виховничу чинність образотворчого мистецтва на маси, довели самі маси, їх стихіє прагнення до цієї галузи мистецтва, ті небували цифри одвідувачів виставок у Москві й по всіх містах СРСР, де вони були, що дає статистика першої ліпшої виставки картин, скульптури, графіки.

Проте є ще інша ділянка суспільної ролі образотворчого мистецтва, яку в значній мірі має з'ясувати, або приймані дати підмурок для з'ясування, виставка. Справа в тім, що ми знавши величезну силу впливу живописи, скульптури, рисунку й графіки на маси і ролі їх що до організації психіки мас в тій чи іншій ідеологічній системі, зовсім нічого не знаємо до нині з галузі методології образотворчого мистецтва, отже не можемо не тільки спрямувати творчість художників у потрібний напрямку, а навіть визначити яка течія нині найближча до ідеалів нашого часу, яку з поміж десятка маємо плекати й підтримувати і навпаки, з якою маємо боротися, чи скеровувати на потрібний нам шлях. З цього боку від виставки нам треба не тільки сподіватися певного ґрунту, на якому зможемо опертися, а й активно поставитися до неї. Треба тому наперед подбати, щоб виставка не пройшла просто перед очима, а створити відповідні органи, що студіювали-б її з двох найголовніших сторін. По-перше, з боку впливу тих чи інших мистецьких груп і поодиноких художників та поодиноких творів на різні шари глядачів і реакцій глядачів на них, так на зміст, як і на

форму. По-друге що до вивчення поступу нашого образотворчого мистецтва та поодиноких художників за революції, студій над тематикою, формою, прийомами. Практично ми гадаємо, що тут треба організувати відповідні комісії зі знавців мистецтва, політосвітробітників методологів, які-б пильнували цієї справи. Пекуча потреба за наших умов на ділянці образотворчого мистецтва видати завчасу каталог виставки, бодай нашвидку зроблений, що дав би змогу одвідувачеві орієнтуватися на виставці, та познайомив би його з деякими групуваннями сучасних художників, бодай найголовнішими. Тим паче, що такий каталог потрібний саме для нашого робітництва й селянства особливо, що теж буде одвідувати виставки.

Нарешті останнє, що ми хотіли піднести в зв'язку з виставкою і про що в нашій пресі не раз і не два вже писалося—це значіння виставки для піднесення творчої потенції самих художників, значіння її, як стимулу для творчості, а значить і для розвитку українського образотворчого мистецтва. Таку ролі виставка безперечно відіграє, але... Це «але» власне значить більше за звичайне, справа в тім, що воно може поділати якраз навпаки.

Щоб стала виставка стимулом до творчості, треба художникові дати запоруку в тім, що його творчість річ нині потрібна і поруч із свідомістю її суспільних функцій, дати матеріальну запоруку. Треба організувати закупку картин найвидатніших майстрів державною й громадськими організаціями, створити відповідні фонди. Адже Бахрушін, Третьяков, Морозов і Рябушінський були доброю половиною стимулу до творчості руських художників буржуазної доби. Вони замовляли свої портрети й платили за них, і коли пролетаріят замовляє свій також, має заплатити.

Київ. Держтеатр для дітей.

„Шехерезада“ 4 карт.

Собор паризької богоматери

Доповідь тов. Озерського голови УПО, в день відкриття „Дня музики“ в театрі ім. Шевченка.

24-XII-1926 року.

Товариші! Від імени НКО вітаю Вас з «Днем Музики». Що спричинилось до того, що ми сьогодні переведемо цей день. Ще свіжі в нашій пам'яті перші дні революції. Пригадується чимало інших днів-кампаній, — різних своїм змістом й завданнями, що проводились за часів громадянської революції й після неї. Мобілізація на фронт громадської війни, мобілізація на продовольчий фронт, допомога безпритульним — ось ударні кампанії, що їх проводила ще недавно партія й Радвлада, щоб вийти з важкого стану руїни та злиднів.

За останні часи ми вступили у фазу великого культурного будівництва. Широко робітничо-селянські маси тягнуться до культури. Вони відчують її конечну потребу. Культурні справи за наших часів — це частина життя й роботи, знаряддя нового радянського будівництва. Створюється потреба відвідувати театр, слухати гарний концерт, самому грати, малювати. Широко розвивається література. НКО підхоплює цей хід життя, улаштовуючи «День Музики». Можна було наскочити на байдужість, холод. Але цього не видно, його й не може бути й не буде тому, що маса живе з музикою й

відчуває її. Українська музична культура дає незлічимі скарби пісенної народної творчості. Але пролетаріят ще немає своєї художньої пісні. Завдання нашої доби — допомогти створенню музики для пролетаріату, що була-б гідна й відповідала-б потребам керуючої класи. Пролетаріят треба зробити культурним. Ми говоримо багато про симфонію машин, гармонію мускулатур, а пісні, справжньої пролетарської немає. Це велика прогалина в нашому музичному житті і її ми musim чимось заповнити.

Друге завдання. В українській музиці ми переходимо від народного примітиву, від кобзи, бандури, ліри до вищих музичних форм. Український нарід славиться піснею, але на народній лише пісні спинитись не можна. Треба розгорнути широко музичний фронт. І ми вступили на шлях організації оперової справи, маємо вже укр. симфонії, камерну музику. Наше побажання: дивіться на музику, як на забаву, співайте, грайте, малюйте й знайте, що це велика культурна справа.

Нехай «Днем Музики» розпочнеться вона.

ХТО ВИНЕН?

У нас немає добрих директорів і зрозуміло, що справи театрів найбільше від цього терплять (з доповіді т. Христового на пленумі ЦП Робмису).

«Хлюпни нам море свіжі лави, О земле, велетнів роди»...

Тичина.

Ніхто, звичайно, не стане сперечатися з т. Христовим про істину: поганий директор—поганий театр. Ніякої Америки не відкрито. Але... бути директором українського державного театру—це не тільки велика честь, але й велике нещастя. Перша хіба наших директорів це те, що вони беруться за керування театрами. Одно тільки почуття громадського обов'язку виправдує носіння директорських портфелів. Хто сучасний український театр знає не з рецензій чи хронікерських заміток на четвертій сторінці газети, той скаже, що це живий організм, складений з людей і бутафорського майна, що коштує великі гроші, а вважається небалансовим майном. Театр має прибутки

Театр

ім. Шевченка

Режисер О. Загаров.

та видатки,—останні реальні, перші сумнівні, як урожай на Поволжі, цеб-то від дощу та погоди залежні.

Поза всім іншим—це ще й українські театри, культурні грибки пробудженої Жовтнем нації. Театри без традицій моральних і матеріальних. Актор молодий, режисер недосвічений, драматург зелений, директор стажор, глядач... Його ще немає. Акторський аксесуар дешевенької марки, помешкання не храму мистецтва, а скоріш заїздного провінціального готелю, хоч призначене на місце здорового відпочинку, фактично служить місцем злоби та втоми.

Сказано вище: театр має прибутки, має майно. Найменше кваліфікований бухгалтер майном його не назве, а назве його залізничним тарифним терміном: «бутафорія бывшая в употреблении». Ринкової ціни воно не має. Театр має виробничий план та робочий кошторис, скоріш план постановок, що їх 50% браку, значить 50% нереальності. Реалізація виробничих планів театрів у великій мірі залежна від сліпих «стихий» бюрократизму та чиновничої шаблонності. Не секрет, що й Комгоспи і Фінвідділи підходять до театрів за старими трафаретами: театр комерційне підприємство (так було до революції). *)

Про логіку й говорити не можна. Сьогодні державний театр із віконця № 1 у Фінвідділі отримує субсидію на покриття дефіциту,—завтра-ж у віконце № 2 тієї-ж самої прибутково-видаткової каси несе податки. Не вмер Данило...

Та-ж сама логіка в Комгоспі: церкви й молитовні доми оплачують комунальні послуги мешкальним тарифом, театри, як комерційні установи, окремим подвійним тарифом. Чим не стара дореволюційна система? Що таке контромарочна язва для театрів—всім відомо, навіть тим, що кожний день тероризують адміністрацію за тією-ж таки контромаркою. Економічна залежність від поставщиків театру та людей, чи установ, що як небудь театрові потрібні—не може знищити контромарки. Так звані «казенні місця» рівно-ж величезна ненормальність. Деякі установи мають і твердо закріплені місця та самі кращі ложі, куди ходять щоденно по черзі робітники з цих установ.

*) «Березіль» ішов би цього сезону за наміченим кошторисом,—600 крб. та на тобі на 5-м році існування непередбачений податок в 10% від збору.

Всьому театральному горю винен директор-адміністратор, що 75% свого робочого часу витрачає на біганину за оборотними коштами, тому, що в нього їх немає, як і немає «юридичного лиця», а тим самим ніяких прав. У нього театр не має й перспектив на майбутнє, бо він сезонного характеру. Театри за кордоном давно перейшли на круглорічне існування. Сучасна Австрія, що мало більша за нашу Подільщину, видає своїм державним театрам 4 мільйони шілінгів субсидії (наших близько 1½ мільйони карб.— Найе Фр. Пресе від 4 грудня м. р.), в Німеччині тільки такій людині дозволяють провадити театральне підприємство, яка складе реальну гарантію на цілорічне утримання штату. Минулого літа всі австрійські театри страйкували, бо їх робітникам давали 2-хмісячний відпочинок, а вони вимагали 3-хмісячного. Куди нам до 2-хмісячного відпочинку для актора, що являється основним капіталом підприємства. І актор і директор ще заздалегідь до скінчення контракту думають: куди їм приткнутися після сезону.

Субсидування театрів незначними сумами, дає їм тільки право на животіння, а ніколи не на існування та розвиток. Чим я бідніший — тим дорожчу купую одягу, тому що я її довше носитиму і так само слід би думати органам, що субсидують театри.

Раз дати, але так, щоби і театр на ноги став. Театр ніколи не матиме репертуарних перебоїв, якщо він круглий рік держатиме акторів та режисуру (літом готувати — зимою ставити). Не тоді ж собак годувати, як на полювання йти? Коли ж немає спромоги збільшувати субсидії — то не так тяжко найти вихід в скороченні мережі театральних підприємств. Краще мати 2—3 гарно поставлені державні театри, як 12 нікудишніх. Невже ж це треба аж доводити, а таке ж здається ясне. Що комусь мусить бути

соромно за наші державні театри — то здається рівно ж безперечна річ.

В двох словах про трестування театральних підприємств. Об'єднувати хочаб економічно театральні підприємства необхідно. В управління Москов. видов. підприємств (УМЗП) входять театр Революції, театр МГСПС, театр Корша, театр для дітей, театр Сатири, Акваріум, Ермітаж, 9 кіно-театрів та костюмно-прокатний склад. Як видно підбір підприємств гарантує бездефіцитність і так само об'єднані інші підприємства Москви. На Сибіру та в Поволжю існують рівнож такі, а то і більші трести. В нас була одинока спроба трестувати театри — правда самі дефіцитні (Харківську, Київську та Одеську опери). Коли б до цих трьох опер було додати Харківську оперету і Київські кіно-театри, здається обійшлися б і без субсидій. Драматичні театри об'єднані з кіно-театрами Харкова не то що обходились би без субсидій, а круглий рік існували та репертуар готували. Піддати це питання дискусії то можна і кращих проєктів прослухати, що може ВУФКУ чи Харківський Партклуб не раді б були із таких об'єднань, проте не їм же самим багатіти, та з переду горбатіти... До речі апеляція до тієї-ж токи логіки: НКО через ВУФКУ здає прибутки в Фінорган і там же НКО бере для театрів субсидії.

ВУФКУ

„Провокатор“

Арт. Кутузов і Додонова.

Можна ще говорити про монополію нашої театральної продукції. Коли ВУФКУ не пускає руських фільмів на Україну, то з таким же правом і із-за таких самих мотивів міг би відділ Мистецтв НКО зачинити наші театри для Барановських, Блюменталів, Коршів, Александрінців та інших іменитих ансамблів, що в головній частині складаються із наших посередбисівських халтурщиків. Коли вже не забороняти заїздити в наші центри всім подібним театрам, то хоча-б регулювати їх гастролі, може обкладати якимсь збором на користь своїх театрів, повинен відділ Мистецтв?

На рецепті нашим хворим театрам треба-б вписати:

Дати хворому: 1) права юридичної особи, а з ними ті вигоди, що з цього випливають, як кредит, оборотні кошти то-що.

2) Забезпечити цілорічне існування театрам (літом готувати, зимою грати). Це стосується до тих театрів, що готують собі самі репертуар.

3) Урегулювати справу експлоатації держтеатрів Комгоспами та фінансовими органами.

4) Збільшити загальну суму субсидії театрам чи скоротити їх мережу.

5) Законом вивести контромарки та зредувати до мінімуму казенні місця.

6) Трестувати всі театральні підприємства (за рахунок однієї Харківської оперети, можна-б утримувати два драматичних театри на провінції).

7) Не відкривати театральної завіси для всякої приїздної халтури,—своєрідно монополізувати свою театральну продукцію (подібно до ВУФКУ).

8) Вивчити театральну справу, а саме її економічну сторону, бо вона шлунок театального організму.

Так що коли й директори в чімсь винні, то тут не стільки вина їх, як біда їх.

М. Да.

Від редакції. Редакція не погоджується з деякими думками автора, але в цілому вітає виступ т. М. Да. Питання актуальне і ми просимо інших товаришів, що стоять близько до театральної роботи подати свої думки на сторінках «Н. М.».

Київ.

Держтеатр для дітей.

„Робін Гуд“ I-й акт.

РЕПЕРТУАР СІЛЬСЬКИХ ДРАМГУРТКІВ.

Анкетне обслідування художньої роботи на селі, що його перевів торік взимку Центральний Кабінет Політосвітчика, виявило загалом дуже цінний матеріал про сучасний стан художніх гуртків, їх склад і роботу. З даних цього обслідування вперше маємо хоч часткові відомості про те, які п'єси виставляються по сільських сценах, які дотепер користуються більшим успіхом. Тож і можемо вже впевнено робити висновки про репертуар сільських театрів та передбачати дальші шляхи його розвитку.

Розглянемо спочатку загальні цифрові дані.

З 336 п'єс, що їх виставляли 556 обслідуваних драмгуртки, нових п'єс, написаних за радвлади, маємо 203 і старих п'єс 133. Кількість вистав розподіляється таким чином: нових українських — 960, старих українських — 574, руських (більшість нові) — 61, українських психологічних — 18, перекладних — 12, невідомих — 20. Щоб мати повну уяву, треба ще до цього додати список п'єс, що їх виставляли понад 10 раз. Ось вони:

Старі.	Нові.
Борці за мрії 56	Боротьба 56
Наймичка 51	Лісові круки 54
Безталанна 27	На перелазі 51
Панна Штукарка 24	Незаможник 43
Назар Стодоля 23	На шляхах 41
Лимерівна 22	Дев'яносто сім 38
Повинен 22	Общепонятна мова 35
Ой, не ходи, Грицю 21	Батрак 35
Розумний і дурень 20	По ревізії 35
Бурлака 20	У тієї Катерини 32
Степовий гість 19	Пора прокинутись 28
Мартин Боруля 19	Злодії 25
Глитай, або Павук 19	Батько 18
Сто тисяч 18	В Червон. шумах 14
Повернувся з Сибіру 18	В тумані 14
Сватання на Гонч. 16	До третіх півнів 12
На перші гулі 16	Крицевий гул 11
Лиха іскра 16	Красний генерал 10
Сава Чалий 15	На передодні 10
Невольник 15	Чернозем ожив 10
Наталка Полтавка 15	
За двома зайцями 14	
На сіножаті 11	
Нахмарило 10	
Украдене щастя 10	
Разом вистав 517	Разом вистав 572

З цього робимо перший висновок, — нова радянська п'єса успішно просувається на село і вже навіть переважає

кількістю старої, побутової. Психологічний український репертуар супроти нового й побутового займає не значне місце.

Отож, як бачимо, ще раз самі цифри авторитетно підтверджують про поступове зникнення на селі рештків просвітницьких, про те, що драмгурток прилучається до громадського політосвітнього центру на селі — сільбуду, про те, що і сільський глядач і виконавці прагнуть наповнити радянським змістом розвагу в години відпочинку. Проте, докладніше передивляючись список найпопулярнішого у нас на селі радянського репертуару, мусимо одверто признатися, що той радянський репертуар наліто вбогий. Більшість п'єс, що тут уміщені — схематичні агітки, а не художні твори. «Боротьба», «Лісові круки», «На шляхах», «Батрак», «По ревізії» (Муринця), «Злодії», «Батько», «Чернозем ожив» — це ж ті твори, що лишень закликають, а не переконують. Замість виявити справжнє життя, вони показують спрощені, штучні малюночки і над-

ВУФКУ.

„Митя“ арт. Охлопков.

то легковажать зміст сучасних подій. Просунення навіть таких творів показує нам, яка на селі потреба в сучасній п'єсі. Хоч разом кожного свідомого політосвітчика мусить і занепокоїти низький художній рівень цього репертуару. Адже, селянин, що його свідомість росте з кожним роком, що поволі починає розбирати складну перспективу дійсності, забачить нарешті штучність його і відвертатиметься од цих п'єс. Так, до речі сказати, одвернувся вже від поверхової агітки радянський глядач у місті. І наслідки від цього підуть не на користь радянському репертуарові.

Список найпопулярніших старих п'єс, навпаки, треба визнати за цілком вдалий. Виключивши з нього «Повернувся з Сибіру», «Панну Штукарку», «На сіножаті», «Украдене щастя» (не Франка) та слабеньких «Борців за мрії», ми матимемо низку класичних п'єс, що їх безумовно можна радити, виставляти на селі.

Треба одмітити ще одну особливість розподілу репертуару, яка на нашу думку потребує найпильнішої уваги з боку політосвіти та відповідних заходів.

Із загальної кількості 2939 вистав, безплатних — 1491, а платних — 1448. Пильно приглянувшись до відповідей на анкету, знаходимо, що кількість порих революційних п'єс така-ж, як і кількість безплатних вистав. В багатьох-же анкетах просто маємо відомості, що всі ревітори виставлялися на дати червоного календаря безплатно. Отож і виходить, що велику 4—5 актову п'єсу (здебільшого стару, побутову) більш-менш ретельно підготовляють, а ревагітку на 1—3 дії «смаляють» з 1—2 проб.

Госкінпром Грузії.

Театр

ім. Шевченка.

Режисер Евг. Сергіїв.

Як що до цього додати, що й публіка на різних п'єсах буває різна (побутову п'єсу відвідують і літні селяни, а нову мало не сама молодь), то мусимо визнати, що успіхи наші ще надто малі, коли їх порівняти із загальним ростом радянської свідомості на селі.

Багато, звісно, є причин тому, може просто загальна репертуарна криза, — а головне, що сільські худгуртки не мають доброго керування (коли проводилось обслідування, — січень-лютий цього року ще не було журналу «Сільський Театр»). Окрполітосвіта не в силі керувати, а заходи Відділу Мистецтв не доходять до місць.

Подумати лише, якасила найрозмаїті-

ших творів виставляється: 336 назв. Тут ви знайдете кожну річ, що її колись друковано було. Багато п'єс недрукованих, — або твори місцевих авторів, що в рукописах передаються від гуртка до гуртка, або самодіяльні твори гуртків. А ось ціла низка п'єс, що їх давно треба було спалити: «Вихрест», «Гріх і кара», «Жидівка вихрестка», «Лебедина пісня», «Переполюх», «Сон-мрія», «Хмара» (3), «Чод» (6 р.), «Чайка» не Чехова (3 р.), «Я пан-хам». Тут і явища іншого порядку.

Переробки, переклади й оригінальні п'єси краці, або й найкраці з політсучасних, що де-які з них зовсім і не підстать сільському театру. «Вій» (Вишні), «Любовна досада», «Ото ревності» (4 р.), «Все не в лад» (7), «Червоні салдати» (2 р.), «Полум'ярі», «В червоних шумах» (14), «До третіх півнів» (12 р.), «На передодні» (10 р.), «Дев'яносто сім» М. Куліша (38 р.).

Цей успіх «97» та кількох інших, що за короткий час після видрукування встигли просунутись на село, показує, що драмгуртки й глядач дуже цікаві до сучасної художньої реальної п'єси. Очевидно, всі ті нові твори, що вийшли друком за цей рік, знайшли вже собі почесне місце на сільських сценах. І треба лишень, щоб село своєчасно довідувалось про вихід у світ нових п'єс. А це дозволяє центрові, до певної міри, керувати просуванням на село нового репертуару.

Анкетне обслідування так само указує нам звернути найпильнішу увагу на «малий» репертуар, що ним обслуговуємо ми червоні свята та різні кампанії. Шкода з легковажних агіток безсумнівна. Отож, краще менше давати їх, обмежуватись найголовнішими датами, а ніж показувати аби-що й псувати цим самим саму ідею запровадження нових побутових явищ — червоних свят.

Л. Болобан.

До постановки п'єси Пролог в театрі „Березіль“

В 20 днів цього місяця в театрі «Березіль» піде прем'єрою «Пролог».

Режисура із задуманої минулого року, як ескіз, п'єски зробила великий драматичний твір. П'єса ця цілком виходить з передумов театру «Березіль». Критерієм її є театральний план, що дозволяє виявити фактуру слова, подачу фігур, композицію матеріалу то-що. Змістом «Пролог» не хроніка подій, а епопея психології різних громадських шарів 1905 року. П'єса не точно історична в ній перемонтовано історичні деталі.

Розкрити, підсумувати і подати в образах фактори, що викликали стихійне бурхливе напруження в умах громадських кол; фактори, що вели до зміни світогляду мас, до проривів їх назовні, факти з підкресленням їх суті, яскраво відбитої в психології — це те, чого добивалась режисура, і що конче потрібне для оцінки революційних подій.

П'єса обнімає події починаючи з кінця 1904 року до кінця 1905 року, — до арешту 1-ої Ради Робітничих Депутатів. Війна. Період бенкетів. Гра в лібералізм. 9 січня. Убивство Сергія Олександровича. Смерть Каляєва. Маніфест 17 жовтня. Страйки. Оформлення ідеї робіт. рад. Арешт Робіт. Ради.

Підкреслений момент громадської психології. Знищення ідеї царату в свідомості народу самим царем через події 9-го січня дають усвідомлення більшовизму, а виявлення його в різ-

них шарів суспільства подається поодинокими персонажами.

В основу своєї роботи режисур на цей раз, поставила собі завдання опуклити ті психологічні вияви громадянства, ті зломи і звороти в світосприйманні та світовідчужанні, які зріли, розгортались, переломлялись і організовувались аж дійшли до нового змісту, що з часом масу, яка готова була йти зі співом «Спаси господи» до царя, примусили створити Жовтень. Дати в художніх образах світогляд в процесі його перебудови і взаємин громадських груп та класів.

Постановка йде в плані умовного реалізму з ухилом в монументальність подачі. В ній є прийоми ще піде й ніким не вживані (хіба в римському театрі).

В основному ритм постановки близький до жалібного маршу. Оформлення в плані комбінованого умовного реалізму з підкресленою фрагментальністю. Загострення моменту досягається накресленням окремих фрагментів до значимості їх в цілому.

Музика входить, як дієвий фактор спектаклю, вирівнює його риси в барвно-бажаному на прямкові.

«Пролог» перша постановка, в якій зайнятий весь колектив і ще притягаються сили з боку Над постановкою працює худ. Керівник театру Нар. Арт. Респ. Леся Курбас.

Музика Вериківського й Мейтуса. Оформлення Шкляйва, реж. лаб. Дубовик-Склярченко.

П О Ч У Ж И Х Г Р А Н К А Х

Державний Драматичний театр в Одесі з кожною постановкою завойовує симпатії радянського громадянства й що раз міцніше закріплює свої позиції в Одесі. Остання його прем'єра, — «Кінець Криворильського» Ромашова, що йшла на кінці грудня минулого року (за місцевою пресою), ще раз свідчить про те, як росте й міцніє цей театр.

«Это очень хорошо, когда театр дальновиднее и осторожнее автора. В случае с пьесой Ромашева—это особо важно, ибо мы знаем, что в Ростове, например, так поставили «Криворильск», что пришлось потребовать его запрещения. Опасности же и трудности заключаются здесь в том, что пьесы в сущности нет, что это только развороченные глыбы неустойчивого быта, только моментальная фотография вздыбленных наших буден, только сырой материал для большого художника, который вот вот придет в современную драматургию».

Так починають рецензію на кінець Криворильського «Одесские Известия» (№ 2127 від 1 січня 1927 р.), а трохи нижче автор рецензії додає:

«Выделить из этого «первозданного хаоса» все ценное, отбросить всю «перегрузку», по-

казать людей сегодняшнего дня в их настоящем виде, почувствовать пафос рождающейся «заре на встречу» новой жизни и дать этот пафос почувствовать зрителю — большая, трудная и сложная задача, для которой наш театр, к его чести, нашел и силы и умение».

«Вечерние Известия» в № 1109 від 21 грудня насамперед підкреслюють основний тон постановки—«Заре на зустріч», та авторський задум — подати галерею обивательських «рож» провінційного містечка Криворильського і говорять, що

«Эти два основных мотива пьесы Ромашова удачно подчеркнуты и ярко выявлены в постановке режиссера Василька. Но в то время, как отрицательные персонажи служат лишь фоном, на котором разворачивается действие, основной тон спектакля дает комсомол, вся эта жизнерадостная, крепкая, рвущаяся к труду и творческой деятельности молодежь. И пьеса заканчивается бодрой, полной высокого напряжения сценой на вокзале, где комсомол музыкой и речами провожает уезжающих в Москву товарищей, а сам «Криворильск» отныне теряет свое старое название и переименовывается в Ленинск».

Значну роллю саме режисерській роботі визнають і «Одесские Известия» в цитованій уже нами рецензії:

ШЕВЧЕНКІВЦІ НА ДОНБАСІ

Репертуар: старенька бабуса «Наталка Полтавка», «Сорочинський ярмарок», «Вій» за Кропивницьким, але без містики. «Чорт та шинкаря» Кшивошевського, класичний «Скупий» Мол'єра у конструктивному оформленні, антирелігійно поданий «Манастир св. Магдаліни» й сучасні.—«Вірінея», «Азеф», «Мандат», «97», «Шпана»...

Актори. Імена Милорадовича, Левицького, Мещерської, Розсудова-Кулябко, Сидоренкової не нові на українській сцені й самі за себе говорять. Серед молодняка—Маяк, відомий у Харкові з Франківського театру. Чайка, Семенюта-Барило, Волошин, Запольський... Співи—Нікітченко, Пішкова, Польовий... Танки класичні—Д'Альгейм і Геймал, характерні—Зимовець та Зарницька...

Ось ті, що провадять в маси культуру, що в робітничих районах репрезентують українське театральне мистецтво. Слабо було з режисурою після від'їзду

Василька. Що правда, п'єси йшли торішні в старих постановках. Та нині театр вже має постійну режисуру,—Сергій ставить «Кінець Криворильського», а Загаров готує до постановки «Лукрецію Борджіа». Починається робота й над «Галькою» (Ровинський).

Додати сюди 2 місяці успішної роботи в Луганському й це буде актив державного театру ім. Шевченка, що мандрує в Донбасі й зараз грає в Артемівському.

Проте має театр і пасив. І пасив цей полягає в розриві з загальним громадським рухом—і саме в Артемівському.

Хто винен у цьому, не знавши детально взаємин з місцевими державними й громадськими органами, важко сказати.

Проте варто подати кілька досить чудернацьких фактів. Насамперед різкий осуд художності театру, такий безапеляційний, як і безпідставний, бо-ж не досить для цього, як говорить ця частина критики, що театр мав сміливість на відкриття поставити «Манастир св. Магдаліни». Мабуть, ідучи на зустріч цій критиці місцевий Окрліт заборонив постановку цієї п'єси, не зважаючи на те, що

«О человеке в жизни думал и с человека на сцене заботился раньше всего постановщик Василько. Отсюда — скупой схематизм внешнего оформления, чрезвычайная простота мизансцен и хорошая ясность всего представления. Отсюда же и большой успех спектакля, его **художественная** правдивость и сила его воздействия на зрителя».

Особливу заслугу газета визнає за режисером Васильком, утім, що він зміг показати позитивних персонажів п'єси такими самими живими людьми, як і негативних, втім, що не сцену виходять не:

«кислосладкі» комсомольці і не партійці в «кожаних куртках», а люди со страстями і слабостями, но сделанные из «нового теста», знаючіе — чего они хотят и для чего они борются».

Не меншу роль в справі успіху нової прем'єри визнають «Одесские Известия» й за акторами, що про їх

«...в этом спектакле следовало бы писать отдельно и специально. Почти все 54 персонажа пьесы заслуживают каждый в отдельности характеристики и оценки. От крошечной роли вокзального швейцара Чушилко, до той редкой высоты **художественного** изображения, какое дает Замичковский (фининспектор, «любитель музыки и общества» Корзинкин) — все, и **особо блестящие достижения молодежи**, достойно глубокого внимания. Центральные же роли открывают возмож-

ность Шумскому создать железную фигуру военкома Мехоношева, Осташевскому — сыграть лучшую в его репертуаре роль авантюриста, Мациевской и Лисовскому — с обычным мастерством дать две сочные карикатуры, Ковалевскому и Красноярскому — вылепить жуткие фигуры:

Гаккебуш — комсомолка Мугланова, вокруг несчастья, которой вращается интрига пьесы, — осторожно и мягко, с большой искренностью изображает страдания своей героини».

Поруч з цим обидві рецензії визнають за потрібне де-в-чім скоротити п'єсу, особливо сцену суда й фінальну сцену на вокзалі.

Але основний тон обох рецензій не дозволяє думати, що в цій справді значні хиби постановки. Навпаки, він нам здається, занадто піднесений і навіть солодкуватий. Рецензія в «Известиях» крім фрази про скорочення п'єси поставленої в дужках, слова не проронила про хиби постановки або гри. Та припускаючи, навіть, що в останній роботі Одеської Держдрами цитована нами преса де-чого не добачила, будучи надто захопленою, треба, очевидно, признати сему прем'єру театру не за гіршу від попередніх, а за найкращу.

п'єса йде в репертуарі Головреперткому за літерою «А» і що ця п'єса з великим успіхом пройшла 5—6 раз в такому робітничому центрі, як Луганське.

Місцева преса досі жодного рядка не присвятила роботі театру, а Окрліт виявляє своє піклування про театр тим, що після заборони «Монастиря св. Магдаліни» переглядає інші п'єси, щоб-то ревізує театральну політику центру в особі Головреперткому. Після першої постановки «Шпани» за текстом Ярошенка в напівгротескному оформленні, Окрліт пропонує внести деякі зміни, зокрема переробити «піонера» на дуренького хлопчика та зняти з нього червону краватку, а після другої постановки й саму п'єсу зняти.

Тим часом, масова громадська думка театр прийняла. Луганський Окрвідділ спілки металістів був замовив у свій час 8 спектаклів для своїх членів, театр, будучи в Луганському грав і для з'їзду металістів і на колишнім заводі Гартмана для робітників.

Яки-ж звідси висновки? Висновки не дуже гарні.

Напрошується запитання чи театр справді тут винен, чи собака закопана де-інде?

Факти-ж говорять, що маса приймає театр. Дані доводять, що маса робітничая на Донбасі досить орієнтується в культурних явищах. За словами одного лектора, що командирований республіканськими союзними центрами для прочитання низки лекцій на Донбасі, робітництво культурно виросло й не тільки відвідує лекції, але й критично ставиться до них. Місцеві культробітники кажуть, що «кожна гарна лекція тепер притягає робітника». І от цей глядач театр приймає, цьому свідок повна зала в шенченківців навіть тоді, коли поруч грав цирк з «улюбленцем публіки» Лазаренком і два кіно, а Окрліт і критика засуджує театр і ревізує його репертуар. І хоч в репертуарі Шевченківців, як і по інших театрах наших звичайно не все гаразд, проте-ж викидає з нього ті п'єси, що йдуть усюди не порятунок.

Далєбі тут щось не те. Чи не в «ревізорах» справа?

М. Л—т.

НОВОРІЧНИЙ ПЕРЕГЛЯД МОСКОВ

Над минулим театральним роком спадає обвинувачення, ніби ми переживаємо «період застою та мистецької реакції, що позначається зовні тишею, ніби всі течії мистецької думки до-щенту вимерли і задихнулись. Немає галасу боротьби, всі крайності згладилися, гострі ситуації затупились. Всюди тільки сіре багно, де всі схожі один на одного, пишуть і грають в одній манері, опрацьовують однакові теми й сюжети, користають з одних прийомів і всі в рівній мірі безличні й безхарактерні. **Панічний академізм без кінця й краю. Всі—революціонери, марксисты й матеріалісти з роду**». Цей акт вини підписав П. Новицький, в статті «Проблема революційного театру» («Печать и революция», книга 7). Тимчасом останні театральні події безперечно не припускають так мислити про сучасний театр. **Навпаки, театр живе найінтенсивнішим темпом, прожогом шукає за новим репертуаром, вишукує його сценічні форми й прагне збагнути нові підходи до класичної драматургії.** В театрі почувається напружена енергія, скерована на те, щоб розв'язати цілу низку сценічних і тематичних проблем.

Чотири лінії визначають собою точки репертуару московських театрів 1926 року. Жанр соціальної мелодрами дав максимальну кількість постановок. В цім жанрі змагалися майже всі театри.

Театр ім. В. Меєрхольда дав в цім плані «Рычи Китай», Малий театр — «Загмук» Глібова, «Лево Руля» — Біль-Білоцерківського та «Любовь Яровую» — Треньова, Московський Художній театр — «Николай І» і «Дни Турбиных», театр МГСПС — «Цемент», театр Пролеткульту — «По ту сторону щели» і театр Революції «Конец Криворыльська». Жанр радянської комедії і сатири був ні трохи не менше репрезентований п'єсами Олексія Толстого («Чудеса в решете»), Мих. Булгакова («Зойкина квартира»), А. Файко («Евграф искатель приключений»), Ві-єрка («137 детских домов») та народіями «Театру Сатири».

Решту жанрів ми визнаємо за спроби реформувати класичні п'єси та європейський репертуар.

Для спектаклів класичного плану надзвичайно характерні постановки комедій Островського в Художнім театрі («Горячее сердце»), в Малім театрі («Доходное место»), і в його студії («Похождения Бальзамина»), «Ревизор» у театрі ім. В. Меєрхольда, «Орістеї», в МХАТ'і 2, «Тартюф» в IV студії.

Для спектаклів з європейської драматургії цікаві роботи Камерного театру над мелодрамою О'Нейля «Любовь под вязами» і оперетою Лекока «День и ночь».

Кук в Межрабпом Русь.

КУК ПРО КАРТИНУ „МАТИ“.

22 грудня, перебуваючи в Москві, Кук одвідав «Межрабпом Русь» і бачив картину «Мати». Після перегляду він написав про фільм одзие, в яким серед іншого говрить:

«-- Фільм цей, безперечно, допоможе всім молодим робітникам дати собі відчит за всі втрати, що зроблені ними для революції бо робітники ніколи не забудуть цього живого вражіння від минулого реального життя. Коли-б-то можна було показувати такі фільми і робітникам інших країн, особливо Англії.

Я певний, що не надало-б нашим робітникам нужности й спонукало-б їх до активности.

СЬКИХ ТЕАТРІВ.

За винятком цього театру, що з властивою йому упертістю культивує переважно чужоземну драматургію, всі решта виявляли себе на диво патріотичними в справі «насадження отечественных пьес» (Есхіл був цілковито несподіваний гість серед низки руських сучасних і поважних авторських імен).

Установка всіх театрів на революційний зміст — річ безперечна. Коли де які з них і ставилися на початку до необхідності такої установки, як до формального завдання, а може і як до неминучого зла, то кожна наступна робота в цім напрямку захоплює театр, коли тільки йому щастить дістати пристойний драматургічний матеріал. Малий театр стверджує це як найвиразніше. «Любовь Яровая» на його сцені перетворюється в запальне дійство, що заражає і його акторів і його глядачів революційними поривами.

Де-які постановки позначені зниженим смаком сценічного майстерства, компромісом на стилі, властивім тому, або іншому театрові. Часом дивують компроміси трохи опуртуністичної політики тих театрів, що приймають або надто революційний сюжет, не ставлячись до нього пореволюційному, або надто революційну форму не вкладаючи в неї революційного змісту. Проте не це істота минулого театрального року в Москві. В нім переважали серйозніші досягнення. Театр на решті спекався історичного анекдота і почав виявляти обличчя сучасної дійсності, її пекучі справи, думи й почуття, пристрасі й надії, її уціплені місця, але і її героїку.

Театр одмежувався вже від ілюстративності історико-мемуарних спогадів і рішуче одмежувався від усіх Катерин, Петрів, Павлів, Микол, з усіх часів, заговорив про людей, ще незаних історією, проте близьких нам, власне про нас самих.

Правда, в нас не було цього року тієї стрімкості сценічних досягнень, якою позначається 1922 рік — золотий рік радянської театральності, що приніс з собою нові театральні шляхи, винайдені 4-ма режисерами: Меєрхольд («Великодушний Рогоносець»), Вахтангов («Гадібук», «Турандот»), Таїров («Федра»), Грановський («Колдунья»).

Межрабпом Русь „Старые годы“.

Останній рік театр працював з меншим ентузіазмом і меншою екстатичністю, проте він дав своє, він яскраво виявив обличчя. Авдиторія висуває йому соціальне замовлення на радянську мелодраму і радянську комедію. Міщани природньо силкуються вплинути на театр і мати від нього або сентиментально-мелодраматичне, або цінічно-комічне дійство. Проте-ж далеко не всю авдиторію складають міщани, і тому в зміст соціального замовлення входить вимога навіть на радянську трагедію.

Минулий рік висунув театральну зміну. Він увійде в історію радянського театру, як підрахунок акторських перемог театрального молодняку. Цим, однаково, позначені Московський Художній театр (Хмелев, Яншін, Соколова, Степанова, Орлов), Малий театр (молодь із його студії), театр Революції, театр Пролеткульту, театр ім. Євгенія Вахтангова.

Театр силкується захопити емоціями в своїх спектаклях. В цім йому щастить при допомозі нового репертуару та нового молодого актора.

Найбільше ляпсусів у театрів сталося в роботі над класиками. Причини цього надто глибокі і про них ми поговоримо в наступних нарисах при аналізі Меєрхольдівського «Ревізора».

Самуїл Марголін.

РЕЦЕНЗІЇ

„Князь Ігор“ на сцені державної академічної опери

Наша оперна справа переживає зараз період «українізації», що продовжуватиметься ще кілька років. І лише після створення своєї національної оперної літератури можна буде всерйоз говорити про своєрідно-національні форми та насичення соціальним змістом української опери. Отже, в як найшвидшому наближенні до цього лише й полягатимуть заким що наші успіхи.

Треба зазначити, що в минулому оперному циклі робота йшла іншим шляхом — шляхом суто-мистецьких шукань. Тому українізація опери була переважно в розумінні мови. «Князь Ігор» є вже в цьому відношенні певний крок наперед.

Постановщик і художник (головне останній) зробили спробу подати цю оперу, яка має досить трафаретне постановочне обличчя, в дусі українського життя XII століття. Цього вони дотримувались навіть у деталях. Для нашої оперної сцени це, безперечно, новина і новина, що надає постановці «Князя Ігоря» поважного значіння.

В постановці цієї опери моменти сценічного оформлення й строїв переважають над іншими. Ініціатива, безперечно, перейшла до художника, який в «Князі Ігорі» розгорнувся, як ніколи, мабуть. Властиве Петрицькому багатство фарб, блискучі контрасти в убранні, суворі контури оформлення — все це дає чудовий, гармонійний ансамбль фарб. Правда, є кілька дрібніших моментів, з якими не можна цілком погодитись: наприклад, деякі деталі українських жіночих строїв та половецькі строї, де елемент фантастики надто домінує. Коли можна, однак, робити такі зауваження щодо дрібниць, то в цілому, повторюємо, сценічне оформлення й строї художника Петрицького певна й цінна вкладка в національну оперну справу.

Що до режисерської роботи в опері, то тут не можна констатувати особливих досягнень, бо, перш за все, вражає якась комплікативність самого художнього напрямку. В той час, коли де які сцени подано в умовно-реальних тонах (пролог та інше), є й такі, де постановщик наближається до незахованого натуралізму (І дія). Загалом же, постановка справляє хороше вражіння, особливо технічною обробкою.

Виконавчі сили (колектив одеської опери) більш-менш на місці. Де-хто з них нам відомий з минулого сезону. Закревська — Ярославна. За цей сезон співачка безумовно піднялась щодо художнього розвитку. В її грі з'явилася впевність, чого так не вистачало торік. Є бажання одійти від заялозеного трафарету щодо рухів та поз., але все це поки лише накреслюється. Треба сподіватися, що співачка в найближчому часі цілком сформується з суто-драматичного боку. Голосові дані у Закревської досить добрі.

Кученко — Володимир. Ліричний тенор його, як і раніш, досить прозорний, з хорошими верхами. Гра в цілому задовольняє, але є прикрі моменти з ухилом у бік мелодраматизму.

Паторжинський — князь Галицький. Із молодого артиста, що торік виступав лише в епізодичних ролях, формується не аби-який майстер. У своїй грі він, може найбільш за всіх перейнявся національним колоритом. У тлумаченні Паторжинського стає нам зрозумілим Володир Галицький, як тип живого князя — гуляки. Але вокальні дані цього артиста досить обмежені. Низи невиразні, а верхи досить слабкі.

Будневич — Ігор. Цей співак нам невідомий, але дебют його справив гарне вражіння. Одна з найкращих постатей у виставі. Коли трактовка Будневича і вра-

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

ЄДИНИЙ НА УКРАЇНІ

УНІВЕРСАЛЬНИЙ

ІЛЮСТРОВАННИЙ ДВОХТИЖНЕВИК :

„ВСЕСВІТ“

Передплата на 1927 рік приймається в Харкові, вул. К. Лібкнехта № 11.

Ціна на рік — 4 крб. 80 к., півроку — 2 крб. 40 к., 3 місяці — 1 крб. 20 к., на місяць — 40 к.

жає де-якою ідеалізацією Ігоря, то це скоріш залежить від структури самого оперного твору. Голосові дані у цього співака хороші, користування ними — досить майстерне.

Решті виконавців, також не можна чогось поважного закинути. Порядна Кончаківна — Ропська. Менш задовольняє Кончак — Шидловський (неохайність виконання, слабкі низи).

Успіхові вистави в найбільшій мірі сприяли половецькі танки в талановитій постановці Голейзовського. Після невда-

лих балетних вправ у класичному дусі першого циклу, око мимоволі відпочиває на цій вакханалії рухів і характерних па, на цьому блискучому хореографічному етюді життя кочевників-половців.

Порядно супроводив оперу оркестр під диригуванням Врано. Однак, у де яких місцях темпи не відповідали даній ситуації. Помічалася також неув'язка поміж хором і оркестром.

Загалом же, хороша вистава. Хороший початок нового оперного циклу.

Музика.

„Цыганка Аза“ в Державнім Народнім Театрі.

Циганка Аза — стара музична драма на п'ять дій. Цілева установка пьєси — дати два протилежних світосприймання, осілих селян пригноблених економічно і за-турканих християнською, мораллю та дітей степу циган. Це певне й спокусило режисуру взятися за постановку «Ази». Психологізм в установці п'єси хоча й дуже далекий від наших часів, проте цікавий у Старицького певною сценічністю п'єси взагалі. Текст місцями дотепний, сценічний, а місцями має зайві нагромадження. Режисура повелася з текстом чомо — переробок не було, а варто було б зменшити мелодраматизму в довгих монологів (смерть батька в II дії) які заважають динаміці пьєси та її темпові.

Оформлення (декорації), як і план постановки реальні. Площинки I, IV та V дій компромісні для цілого плану, хоча вони вживаються лишень для того щоб дати вертикальну мізансценіровку, піднести акторів. Вони не конструкції, а тільки показують місце дії та зовнішнє підкреслюють два різні собою світи подані у п'єсі.

З боку режисерського (Рошківський) вистава зроблена чистенько, без претензій, але з певними координальними відмінами мізансцен зафіксованих у старому театрі. Масові сцени мають на меті, картинність, та барвистість, облічені щоб впливати на зір глядача.

Художник Волненко «передав куті меду», вдався в естетизм. Убрання, світло, фарби декорацій занадто красиві. На Циганці (Азі) єдваб, панчішки, лакові черевики — для реального плану це не годиться.

Гра акторів? — Як підійти. Коли розглядати як майстерство — добре, коли як

досягнення і поступовий зріст — то він є дуже небагато; решта на місці, а глядач уже зрушив з «точки» Аза-Якимова — хороший голос для співу, слабкий для сценічної розмови. Темпераменту циганки акторка не дала типу не було, хороша лірична артистка була в ролі Ази докучна. Вже краще було б спіткнутися на співові, ніж на грі — бо це ж таки драма. Галя — Лешко впадала в мелодраматичний тон — це місцями набридало. Гордиля — Зарницька, витримана в плані. У неї і у Сокирко — Апраш досягнені типи. Гарну і правдиво-сценічну фігуру дав Твердохліб-Опанасик. Актор добре справився з роллю. Овдєнко — вперед не рухає; його очевидно, заїдають співи, а хисту ж акторського, більше ніж досить має. Загалом колектив міцний і в ансамблі гарний.

Танки — тут майстрові руки зв'язав матеріал, йому не вдалось відокремити фігуру Ази, яка не володіє технікою танку, тому робота молодших акторів, здібних у цій галузі зблідла і не досягла бажаного вражіння: циганського танку. Варто було б сказати де що про батька Галі, але роля сама, будучи майже епізодичною ускладняла роботу актора.

В цілому спектакль сприймається глядачем, як національна романтика. Пора все ж театрові братись за сучасні соціальні драми. Пора глядача вести вперед, найти трамплін від якого можна відпихнутись, бо Циганки Ази і їй подібні п'єси, все таки мало дають у справі пропаганди та демонстрації нової людини, що ставить собі завданням режисура театру.

УРСАЛ.

Мандрівні зорі.

Останній фільм ВУФКУ до певної міри новина в роботі української кінематографії. Від історично-революційних сюжетів, вона перейшла до психології, власне до авантурної мелодрами з потугами на психологізм. Очевидний вплив закордонного кіно на форму фільму «Мандрівні зорі» на превеликий жаль, не менше очевидно, позначився й на змісті сценарія. Коли-б не знав з титрів, що цей фільм робив режисер Грічер в Одесі, то прийняв би його за першу ліпшу американську кіно-мелодраму з перемонтованим Барчевським кінцем. Легкі, часом граціозні кадри, поруч з давно всім відомими режисерськими прийомами розкривають тут такий самий легкий і порожній зміст.

Історія поневір'я талановитого скрипника Льовушки Раткевича з містечкової єврейської родини та його коханої Рахілі в Росії й Австрії нічим не промовляє ні до розуму, ні до серця глядача. Для розуму її нічим не вмотивована психологія надто примітивна й обезкровлена ізоляцією від живого життя, бо-ж не можна вважати за таке гімнати з притуку для проституції в Росії, покої для тієї-ж таки справи в Австрії, клітку з канарейкою й знамениту балагулу. Для серця її бракує того, що ділає на цей чуткий орган людської істоти — драматизму в долі Льовушки, що не опіраючись ні на волос, просто з невідомих причин, лізе в петлю з лабет спиртного антрепренера, або бадьорого кінця поневір'янь Рахілі, образ якої просто напрошується на перемогу. Останнє, очевидно, сталося тому, що режисер не хотів дати щасливого кінця, щоб фільм не став точною копією закордонних рядових фільмів, перше з вини сценариста (коли сценарій виглядав так, як його поставлено) і частково з вини актора Дубравіна, що занадто слабкий для ролі Льовушки, власне жодний актор.

Так, як він є «Мандрівні зорі» — фільм без жодної цілевої установки — «просто приятная дама». Його можна залюбки дивитися, бо він добре зроблений технічно і зовсім не зле постановочно, коли забути, що його названо психологічним і пробачити режисерові деякі дрібні хиби, приміром тайну закордонної подорожі Рахілі й сліз глиняної істоти від чарівних згуків Льовушкиної скрипки. Проте, до нього не можна ставити серйозніших вимог, бо з усього видати, що

КАПЕЛА „ДУМКА“

Концерти капели «Думка» в Харкові викликали надзвичайну зацікавленість усього суспільства. Майже усі виступи капели проходять при повних зборах. Крім прилюдних концертів у театрах, капела зробила кілька концертів у робітничих клубах, дала низку радіо-концертів для студентства, загалом проробила величезну роботу в справі популяризації української музики та музичної творчості.

Незабаром капела повертає до Києва, де почне роботу щодо підготовки нового репертуару.

За інформаціями керівника капели, заслуженого артиста Н. Городовенка, капела за час своєї роботи проспівала майже весь український репертуар, захопивши в певелькій частині і закордонну творчість. Це не визначає, що з українського репертуару капелі нічого не залишилось співати. Навпаки, у ній є сила матеріалу із записаних пісень ріжними етнографами і самою капелою. Цей матеріал дуже цінний, навіть в сирому вигляді. Отже, над ним ще треба попрацювати нашим композиторам. Всі зібрані пісні на весільні теми, купальські, веснянки, пісні праці капела перетала на розробку укр. композиторам. Частину з них вже зроблено і вони увійдуть незабаром в репертуар капели.

По лінії неукраїнської пісні капела має в своєму репертуарі пісні народів СРСР і деякі твори Зах. композиторів. Але ще є непочата галузь — пісні народів Зах. Європи, східні пісні в тому числі хінські, японські. Отже, це теж буде покладено в план найближчої роботи капели. Вона вже налагодила зв'язок з композиторами і муз. організаціями інших країн і вже почала одержувати матеріали значної цінності.

Поруч з підготовчою роботою капела провадитиме й популяризаторську. Ще доведеться зробити 2—3 подорожі по Україні.

Великий інтерес до капели виявляють Ленінград, Москва та закордон. «Думка» вже має кілька пропозицій про виїзд за межі УСРР. Справа з цим вирішиться в найближчому часі.

й творці «Мандрівних зорь», їх собі не ставили.

Трохи не добре ще те, що автори пересадили сценами з ліжками на дві особи. Цілком за плюс фільмові, треба поставити фото всюди гарне й рівне, та двох трьох виконавців епізодичних ролей.

Нарешті, дозвольте сказати пару слів про наголовок фільму. Крім того, що він досить таки далекий від змісту його, ми не певні, що знаємо, як зветься фільм взагалі. В українській пресі — «Мандрівні зорі» й «Мандрівні зірки», в перекладній мультиплікації «Зірки», а в загальному титраві фільму «Зорі», чи навпаки, але рекорд побила збірна афіша — «Блукаючі»... далі просто не хотілося читати. Такі речі час уже вижити з нашої практики.

Х. К—та.

В УАРДІ.

Читка п'єси М. Панченка, автора сценарія «Тарас Шевченко», притягла на засідання української асоціації революційних драматургів («УАРД») в Будинку Вчених числену публіку з літераторів, драматургів і наукових діячів.

Після зачитання п'єси відбулися жваві дискусії. В них взяли участь: проф. Білецький, проф. Мамонов, Горбань, Кручинін та інші. Більшість промовців визнали, що п'єса Панченка «Коліївщина» досить значне явище в нашій театральній літературі. Вона перша українська історична п'єса без захоплення романтикою та козацьким малювничим антуражем.

В старих історичних драмах ці моменти були обов'язковими. Від них «Коліївщина» відрізняє тверезий, здоровий реалізм, що де-не-де переходить навіть у натуралізм.

Що-до форми, то тут дискусія виявила низку хиб у п'єсі. Насамперед її архітектоніка хоруга на непомірність частин і нерівномірність розподілу матеріалу. Скажемо перші три картини. Їх перевантажено непотрібними для основної лінії сюжету деталями. Таке перевантаження забирає багато місця та уваги і не дає розгорнути основу п'єси. До того-ж ці картини не завжди динамічні. Безперечно їх треба скоротити до мінімуму.

Непотрібні також і кіно-написи, як зайве й запізнене захоплення постановками деяких режисерів.

В дискусії промовці зазначали також і низку інших дрібних хиб.

Б. Сім.

ХРОНІКА.

Харків.

Виставка в художньому технікумі. 5-го січня в художньому технікумі на Каплунівській вул. відкрито виставку робіт педагогів та учнів.

Виставка графіки. Український музей мистецтва в Харкові незабаром готує; виставку графіки. На виставці буде зібрано все, що стосується до цієї галузі мистецтва: книжні знаки, обкладинки, графічні малюнки то-що. Музей тепер працює над збиранням матеріалу. Виставка очевидно, почне функціонувати в березні.

Театральна майстерня при Партклубі. Партклуб організував зразкову театральну майстерню. Її завдання — поліпшити якість клубних спектаклів. До майстерні вступили активні члени союзів Поліграфістів, Нарзв'язку та Деревообробників.

Бібліотека «Вапліте». Незабаром Вапліте починає видавати бібліотеку нових українських та світових авторів. Книжки виходитимуть розміром від 1 аркуша.

Ювілей Червонозаводського театру. Святкування п'ятирічного ювілею Червонозаводського театру відбудеться 26 лютого. В цей день піде

В АРМУ.

АРМУ (Асоціація Революційного Мистецтва України) жваво готується до Всеукраїнської Виставки, що має відбутись у другий половині лютого місяця 1927 року в Харкові.

Перед Всеукраїнською Виставкою вже почалася Виставка в Києві з відділами: архітектура, живопис, скульптура, рисунок, графіка, художня промисловість (кераміка, текстиль) театральне оформлення. І на кінець січня відбудеться виставка у Одесі та Дніпропетровському.

У місцевих виставках беруть також участь і окремі мистці, що не входять до складу АРМУ.

Члені ЦБ АРМУ т.т. **Седляр В.** (керуючий Межигірським Керам. Технікумом), **Бойчук М.** та **Таран А.** (професори Київського Художнього Інституту), що виїхали в жовтні місяці в наукову командировку за кордон, об'їхали Німеччину й виїхали до Парижу.

Підчас перебування в Берліні, Ляйпцігу, Мюнхені, вони оглянули музеї, науково-мистецькі заклади, заводи, зокрема Художньо-професійні школи, де детально визначали постановку художньо-фахової освіти.

Одвідали вони також т. зв. «Баугауз» (Художня школа й мистецький колектив з архітектуром Гропіусом на чолі) з працею якого детально ознайомились.

Поїздки т.т. по Німеччині та матеріали, які вони захватили з собою, що частково характеризують сучасне укр. радянське мистецтво, викликали надзвичайну зацікавленість німецьких кол до радянського образотворчого мистецтва. Проїздом через Польщу художники оглянули також молоду художню школу в Варшаві.

прем'єрою п'єси «Ветер», пророблена всім колективом театру.

Укр. Народний театр. До складу трупи укр. Народного театру вступив народний артист республіки О. Саксаганський. Вистави з його участю почнуться на кінець січня.

Червонозаводський театр. склав угоду з клубом «Металіст». Згідно з нею театр з 14 січня почне регулярно обслуговувати клуб своїми постановками.

Вечір пісні й музики. Незабаром у залі Держкнигозбірні відбудеться об'єднаний концерт капели «Дух» і художнього ансамбля ім. Андреева.

Новий переклад «Отело». Як відомо, старий переклад трагедії «Отело» — Куліша тепер без заперечень прийняти не можна. Тому письменник Йогансен і Щербаненко зробили новий переклад цієї п'єси. В їх перекладі «Отело» піде в театрі «Березіль».

НОВІ ВИДАННЯ.

«П'ять хвилин». Видавництво «Робочий клуб» випустило п'єсу Гуревича «П'ять хвилин». Ця ж п'єса вийшла російською мовою накладом видавництва «Пролетарій».

ВИЩИЙ КІНО-РЕПЕРТУАРНИЙ КОМІТЕТ

УПО НКО УСРР дозволив до з'йомки такі кіно-сценарії:

- 1) «Цемент» Д. Маріяна (за ром. Ф. Гладкова).
- 2) «Вітер зі сходу» М. Панченка і М. Годкевича.
(За ром. С. Жетонського «Проростень»).
- 3) «Гайдамащина» З. Тулуб.
- 4) «Уклон» В. Фартучного.
- 5) «10.000» Д. Бузька.
- 6) «Залізна баба» С. Васильченка.
- 7) «Попутница» (1917—1922 г.г.) Скрипника и Британа.
- 8) «Нолундра» Г. Д. Затворницького.
- 9) «Зарезанный режимом. Как похудеть. Слон и спичка» В. Маяковского.
- 10) «Борислав сміється» П. Нечеса.

Одеса.

40-річний ювілей артиста Замічковського. У вівторок, 25 січня 1927 року, в Одеському Державному Драматичному театрі святкуватиметься 40-річний ювілей містечкової діяльності заслуженого артиста республіки, Івана Едуардовича Замічковського.

Урочистим спектаклем на день ювілею піде «Міщанин-Дворянин» — Мольєра з ювілянтам у ролі Журдена.

Ювілейну комісію складають: представники від усіх організацій. За голову комісії — Е. Сандурський. Члени президії: П. Білоскурський, Д. Бондаренко, В. Лазурський та Б. Чацький.

Житомир.

Художній пересувний театр «Красный Факел» закінчив свої спектаклі в м. Житомирі 19-ХІІ ц. р. Від 1-го жовтня по 19 грудня він дав 69 спектаклів. При театрі функціонувала цілий час Худрада з представників агітпропу, культвідділу О. П. Б., Політосвіти, Реперткому, Спілки Робітн., режисери театру та кер. «Красного Факела».

З 22 грудня театр розпочав свою роботу в м. Курську.

Тут театр буде до 15-го березня. Нині він проводить переговори із видатними московськими режисерами про постановку двох серйозних п'єс, що мають піти ще в Курському.

Москва.

Вечір балету у Великій залі консерваторії.

Недавно у Великій залі Консерваторії відбувся вечір балетмейстрів усіх напрямків. Виконавцями були актори Д. А. В. Т.

Показували роботи цих балетмейстерів: Легат («Мазур» Шопена — викон. Віктор Смольцов), Мордкін («Морські париси» — Віктор Смольцов), Петіпа («Варіяція» — Подюрецька), Фокін («Умирающий лебедь» — Кудрявцева), Горський, Голейзовський («Модерне» — Ільющенко та «Еспанський танок» — Ільющенко й Александров), Лукін, Інна Чернецька, Віра Майя, (ефектні й оригінальні східні: — «танок шістьох», і «танок двох» та етюди Гріке й Скрябіна), Форрегер (етюд «Боротьби № 1» і «Амерікен Бебі») Наталія Глаз («Прилюд»).

КОЛЕКТИВНИЙ РОМАН.

Журнал «Огонек» робить цікаву спробу. З січня місяця в ній розпочнеться друком роман, що його авторами будуть 25 письменників.

Завдання, яке поставила собі редакція, організуючи цей роман, — створити своєрідний колективний літературний документ, де відб'ються всі особливості всіх сучасних напрямків та угруповань радянської літератури.

Серед авторів є сміновіховці, праві та ліві попутчики, пролетарські письменники, письменники поза групами та фейлетоністи.

Авторами роману будуть: 1) А. Аросев, 2) І. Бабель, 3) Ф. Березовський, 4) С. Буданцев, 5) Артем Веселый, 6) А. Грін, 7) Є. Зозуля, 8) Х. Зоріч, 9) М. Зощенко, 10) В. Інбер, 11) І. Касаткін, 12) М. Кольцов, 13) В. Лавренев, 14) Л. Леонів, 15) А. Лебедінський, 16) В. Лідін, 17) Л. Нікулін, 18) Г. Нікіфоров, 19) А. Новіков-Прибой, 20) А. Свірський, 21) М. Слоні́мський, 22) А. Толстой, 23) К. Федін, 24) І. Еренбург, 25) А. Яковлев.

Кожен з них напише самостійно одну частину цього роману, але загальна думка, фабула та герої будуть колективно-єдиними.

Вечір, де можна було прослідити наростання елементів сучастності в окремих балетмейстрів, закінчено 2 сучасними танками — шаржами.

Новий директор Великого театру. Директором Великого театру НКО РСФСР призначив А. Бурдюкова, що останнього часу працював у Держплані РСФСР. Колишній директор Колосков у згоді з його проханням одержав посаду заступника управителя держактеатрами.

Прем'єра в театрі для дітей. 7-го січня в театрі для дітей пройшла прем'єрою неса п'єси Заяцького «Мистер Бьюбл і червяк».

Московські композитори. Мінці і Симбірцев написали комічну оперу на сюжет роману А. Толстого «Аеліта». Композитор А. Аксельрод пише новий балет на свій сценарій «Селянка».

Перепис на екрані. «Совкино» (Москва) зняло перепис в Москві. Зйомки відбувалися по будинках, в статбюро, на вокзалах і вулицях.

Закавказзя.

Виставка картин грузинського товариства художників. 2-го січня в Тифлісі відкрилася перша виставка картин грузинського т-ва художників. На виставці подано найповніше сучасну творчість.

«Сабчота Холонбеа». В Тифлісі почав виходити («Радянське мистецтво» — орган відділу дити двохижневий журнал «Сабчота Холонбеа» орган відділу мистецтв НКЮсвіти Грузії. Тимчасово журнал виходить руською мовою, а надалі його випускатимуть грузинською.

Концерти В. Духовської та М. Біхтера. Співачка В. Духовська і піаніст М. Біхтер гостролюють тепер по Кавказу. В Тифлісі відбулося три їх концерти.

Вірші Машашвілі. Держвидав Грузії видав 2-й том віршів грузинського пролетарського поета Аліо Машашвілі.

Гастрольори на Кавказі. На початку січня в Тифлісі намічаються гастролі скрипника Яна Кубеліка. Протягом лютого й березня там же гостролюватимуть — піяніст-композитор Метнер і гітарист Сеговія. 26-го березня відбудеться концерт квартету ім. Страдиваріуса з нагоди 100 роковин з дня смерті Бетховена.

РІЖНІ.

Опера «Домик в Коломне». В паперах небіжчика композитора І. Соловйова (Ленінград) знайдено незакінчену оперу «Домик в Коломне» за сюжетом відомого твору Пушкіна. Спадкоємці композитора звернулися до А. Глазунова з проханням закінчити оперу.

Брешко-Брешковського вислали з Польщі. Відомого автора авантюрних романів, емігранського письменника Брешко-Брешковського, адміністративним порядком вислано з Польщі. Причина вислання — новий роман письменника, конфіскований цензурою.

Ювілей Стефаника. В кінці грудня у Львові громадські організації Галичини святкували 25-річний ювілей літературної діяльності славетного новеліста Стефаника. На вечірці було зачитано доклад про творчість письменника, уривки з його творів та твори, присвячені ювілянтові.

Літературний фонд. В Москві утворюється всесоюзний літературний фонд. Мета його — матеріальна допомога незможним письменникам. Фонд складатимуть віде, з авторського гонорару за постановку п'єс померлих письменників. Харк. місцком письменників порушує прохання про закріплення відповідного віде, у фонді для українських письменників. Аналогічні заяви подали і літорганізації інших республік.

Допомога спадкоємцям А. Островського. Син драматурга А. Островського та інші спадкоємці звернулися до НКО РСФСР з проханням виплатити їм авторський гонорар, стягнутий моск. т-вом драмписьменників до видання декрета, що позбавляє за давністю спадкоємців авторських прав. Зважаючи на скрутний матеріальний стан спадкоємців драматурга, їх прохання НКО задовольнив.

В Нью-Йорку вийшов ілюстрований календар «Вперед» союзу українських робітничих організацій в Злучених державах на 1927 рік. Календар містить в собі короткі нариси видатних революційних подій минулих і сучасних, біографії революційних діячів та українських письменників, красне письменство, поезії, хроніку.

Відповідальний редактор **М. Христовий.**

на 1927 рік ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ на 1297 рік

„НОВЕ МИСТЕЦТВО“

ВИД. ВІДДІЛУ МИСТЕЦТВ УПО

ЖУРНАЛ МІСТИТЬ СТАТТІ В СПРАВАХ ТЕАТРУ, ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА, МУЗИКИ, КІНО, ПОЕЗІЇ, ФЕЙЛЕТОНИ, РЕЦЕНЗІЇ, МИСТЕЦКУ ХРОНІКУ

Передплата на 1 рік . . .	9 карб. — коп.	Ціна одного примірника в Харкові 20 коп.
„ на 1/2 „ . . .	4 „ 50 „	На периферії, в Союзних Республіках, театрах і на залізниці 25 коп.
„ на 3 міс. . . .	2 „ 40 „	
„ на 1 „ . . .	— „ 80 „	

Видавництво має 37 комплектів журналу за 1925-26 рік.

Вартість одного комплекту з пересилкою 8 карб.

РЕДАКЦІЯ І КОНТОРА: ХАРКІВ, ВУЛ. КАРЛА ЛІБКНЕХТА, № 9. ТЕЛЕФОН № 1—68.

ПРОГРАМИ ТЕАТРІВ

Держтеатр „Березіль“

Мистецький керівник Народний артист Республіки Лесь Курбас

Пролог

П'єса на 3 дії.

Композиція **Л. Курбаса**. Текст **С. Бондарчука**. Ставить Гол. Реж. Нар. Ар. Респ. **Лесь Курбас**. Художник **В. Шкляїв**. Музика **Мейтуса**. Диригент **Б. Крижанівський**. Виставу веде **О. Савицький**. Режлаборанти **В. Скляренко, Л. Дубовик**.

Дієві особи.

Каляев	Назарчук.
Дора	Чистякова-Титаренко.
Саміло Іванович	Свашенко.
Куліковський	Балабан.
Мойсєєнко	Масоха.
Микола П	Гірняк.
Цариця	Ужвій.
В. кн. Сергій Олекс.	Шагайда.
Святополк-Міреський	Сердюк.
Победоносцев	Крушельницький.
Вітте	Дробинський.
Міщанин	Антонович.
Його жінка	Бабіївна.
Його син	Шутенко.
Жандар	Романенко.
Його жінка	Криницька.
Гапон	Коненко.
Трепов	Радчук.
Льокай	Фодкевич.
Жандарський полковник	Дробинський.
Шпик 1	Савченко.
Шпик 2	Возіян.
Нін	Бабенко.
Попадя	Стещенко.
Мати	Пилипенко.
Салдат	Стеценко.
Професор права	Білашенко.
Земець	Подорожній.
Ліберал	Іванів.
Дама 1	Добровольська.
» 2	Верещинська.
» 3	Смерена.
» 4	Петрова.
Ношич 1	Макаренко.
Ношич 2	Восточний.
Пристав	Стукаченко.
Городовик 1	Карпенко.
Городовик 2	Козаченко.
Князь	Радчук.
Дворник	Жаданівський.
Камердинер	Гавришко.
Офіцер	Фадкевич.
Козачок	Іванів.
Прокурор	Савченко.
Тюремщик	Жаданівський.
Хлопчик 1	Лор.
Хлопчик 2	Пігулович.
Морський офіцер	Фодкевич.
Селянка	Доценко.
Жінка 1	Косаківна.
» 2	Кузьменко.
» 3	Станіславська.
» 4	Пілінська.

Солдати, студенти, матроси, народ, робітники.

Седі

П'єса на 4 дії 6 картин. . . Могема та Колтона. Переклад та композиція додаткових текстів **М. Йогансена**.

Режисерська робота присвячується **М. Аргу тинській**.

Дієві особи:

Настор Девідсон	Мар'яненко, Бучма.
Міссіс Девідсон (його дружина)	Бабіївна, Петрова, Смерена.
Седі Томпсон	Ужвій, Маслюченко.
Джо Горн (Господар гостинниці)	Крушельницький, Карпенко.
Амсена (дружина Горна)	Пилипенко, Криницька.
Доктор Мак-Фел	Антонович, Савченко.
Міссіс Мак-Фел (його дружина)	Добровольська, Доценко.
Грігс матрос	Кононенко, Романенко.
Ходжсон матрос	Назарчук, Іванів.
О'Гара боцман	Сердюк.
Бейс квартирмейстер	Балабан, Подорожній.
Донька Горна	Пігулович, Лор.
Моараго слуга тубілець	Свашенко, Стукаченко.
Слуги тубіліці:	Дробинський, Жаданівський, Возіян, Гавришко, Косаківна, Кузьменко, Доценко.

Інтермедія:

Шаман	Гавришко.
Наречена	Лор.
Вояки:	Масоха, Дробинський, Стукаченко, Романенко, Свашенко.
Жінки:	Пігулович, Лор, Доценко, Кузьменко.
Музики:	Козаченко, Хоткевич, Жаданівський.
	Подорожній.
Мошкари:	Станіславська, Пігулович, Шутенко, Возіян, Білашенко.
Тубіліці	Косаківна, Стеценко, Іванів, Восточний, Шутенко, Романенко.

Постановка реж. **Валерія Інкіжінова**. Оформлення й строї худ. **В. Меллера**. Музика та звукові ефекти **П. Козицького**. Танки в 1 дії Танок Седі й Бейтса, в інтермедії 4 вояк, 4 жінок та нареченої ставить **Вігільов**. Танок Шамана та загальні танки в постановці **Інкіжінова**. Режлаборанти **Бегічева й Скляренко**. Диригент **Крижанівський**. Спектакль веде **Савицький**. Машиніст сцени **Чаплігін**. Світло **Позняков**. Бутафорія **Крамич**. Завід. Коєтмерною **Коленко**.

„Любовь под вязами“.

П'єса на 3 дії О'Нейля.

Переклад **Зенкевича та Кримової**.

Дієві особи:

Шітор	Б. Барський.
Сімон	брати В. Акімов.
Гібен	А. Павлов.
Ефраїм кабот їх батько	М. Мартинов.
Еббі, його дружина	В. Баранівська.
Гості, музика, шеріф, поняті.	

За двома зайцями

Комедія-сатира на 3 дії за М. Старицьким. Сценарій Василько-Міляїв і Шмаїн.
Текст Ярошенка з додатками Щербатинського і инш.

Дієві особи:

Сірко-орендатор млина	Сердюк.	Возний (теж)	Свашенко.
Сіркова, його дружина	Стешенко.	Виборний (теж)	Кононенко.
Проня, їх донька	Добровольська.	Терпелиха (теж)	Кузьменко, Пилінська.
Химка, наймичка Сірків	Лор.	Міліціонер	Шагайда.
Лемериха, сестра Сірка перекупка	Бабіївна, Пилипенко.	Інваліди: Дробінський, Кононенко, Романенко.	Шагайда.
	Титаренко.	Диякон	Шагайда.
Галія, її донька	Гіряня	Манашка	Криницька, Кузьменко.
Голохвастий, аферист голова Промторгу	Балабан, Савченко	Матрос	Масоха.
Копилевич (його компаньон)	Макаренко, Радчук.	Вустя	Смерека, Станіславська.
Супчик (теж)	Карпенко.	Мотря	Петрова.
Шарманщик, червоний інвалід	Назарчук.	Міщанин	Стеценко.
Злодій	Шутенко.	Перукар	Ходкевич.
Бобчик	Іванів.	І дружка	Доценко.
Добчик	Смерека, Петрова, Станіславська,	II дружка	Пігулович.
Перекупки: Доценко, Пігулович, Криницька,	Косаківна, Верещинська	Непмани:	Подорожний, Жаданівський.
Крамарі: Дробінський, Білашенко, Романенко,	Гавришко, Жаданівський, Восточний.		
Завклубом	Бабенко.		
Режисер	Крушельницький.		
Петро, актор-халтурщик	Масоха.		

Постановка В. Василько-Міляїв.

Відновлює режисер Шмаїн.

Лаборант Макаренко.

Диригент Крижанівський.

Веде виставу О. Савицький.

Державна акопера

Князь Ігорь

Опера на 4 акти з прологом. Музика Бородіна.

Ірославна	Гужова.
Кончаківна	Ропська.
Половецька дівчина	Крижанівська.
Няня	Стуканівська.
Князь Ігор	Будневич (13) Шуйський (15).
Володимир Ігорович	Кученко.
Володимир Галицький	Паторжинський.
Кончак	Шидловський.
Єрошка	Топчій.
Скула	Гаврилів.
Овтур	Колодуб.

Диригент—Б. Врана.

Постановка В. Манзія.

Декоративне оформлення й костюми

А. Петрицького.

Танки Кас'яна Галейзовського.

Намисто мадонни

Опера на 3 дії, муз. Вольф-Феррарі.

Малієла	Закревська.
Кармела	Каравья.
Стела	Співак.
Коццета	Ліскова.
Серена	Мартінович.
Дівчата	Співак, Ліскова, Мартінович.
Селянка	Стуканівська.

Дженаро	Кипаренко-Даманський.
Гафасель	Будневич.
Біазо	Топчій.
Тотоно	Колодуб.
Чічіло	Нікітін.
Рокко	Гаврилів.
Сліпий	Кернер.
Продавці	Калюжний, Манько, Кернер.
Монахи	Кадників, Жихарьов.
Батько	Кадників.

Диригент Б. Врана.

Постановка В. Д. Манзія.

Танки поставлені Кас'яном Галейзовським.

Конструктивна установка худ. Хвостова.

Марна пересторога

Балет на 3 дії. Музика Гертеля.

Марселіна	Ліхачова.
Відкупщик	Муратов.
Ліза	І. Пензо.
Колен	Ледов.
Нікез	Вирський.

Карнавал

(хореографічна мініатюра).

Участь бере весь склад балету.

Диригент—Б. Врана.

Постановка—Леоніда Жукова.

А і д а

Опера на 4 дії, 6 картин. Музика Дж. Верді
Переклад Старицької-Черняхівської.

Цар Єгипту Кадників.
Амнеріс, його дочка Коп'йова.
Аїда, рабиня Ефіопської царевни. **Закревська.**
Радамес, начальник дворцової сторожі
Кипаренко-Даманський.
Амонасро, цар Ефіопський (Батько Аїди)
Шуйський.
Рамфіс «верховний жрець» Паторжинський.
Гінець (вісник) Колодуб.
Жерці, жриці, міністри, воєначальники, придворні, салдати, раби, полонені ефіопи та єгипетський нарід.
Діється в Мемфісі й Фівах.

Диригент **М. Штейман.**

Режисер **Е. Юнгвальд-Хилькевич.**

Сценічне оформлення худ. **Дубровина.**

Танки пост. **В. Р. Гамсанурдія.**

А і д а

Опера на 4 дії і 7 картин, музика Верді.

Радамес, єгипетський полководець, любить ефіопську царівну Аїду, рабиню Амнеріс, дочки єгипетського фараона. Війська Радамеса одержують перемогу над ефіопським царем Амонасро, батьком Аїди. Амонасро намовляє дочку свою Аїду вивідати від Радамеса план нового походу проти повстанців ефіопів. З любови до Аїди, Радамес відкриває військову таємницю. Про це дізнається фараон. Радамеса схопили. Суд жреців засудив його на смерть в підземеллі. До його туди скрито прийшла Аїда і добровільно з ним помірає. Амнеріс сумує на могилі Радамеса.

Державний Єврейський театр**Койменкерер**

Музична комедія на 3 дії.

І. Фефера та Н. Фіделя

Дієві особи:

Крамар	Дінор.
Його донька	Сінельнікова.
Його дружина	Сонц.
Їх син	Нугер.
Жених	Ізраель.
Хася (родичка Крамарева)	Іва Він.
Її батько	Слоніський.
Сажотрус	Кантор.
Маклер (з чорної біржі)	Мерензон.
Інвалід	Абрамович.
Лікар	Сокол.
Його дружина	Савицька.
1-ша пара гостей	Хасін і Шейнкер.
2-га «	Абрамович і Сигалівська.
3-тя «	Герштейн і Рубінштейн.
4-та «	Гордон, Ісаїва або Капчівська.

Панночка Надіна
Сажотруси: Абрамович, Алуф, Гордон, Кремер, Герштейн, Капчівська, Сигалівська, Савицька, Шейнкер, Мурована, Надіна Лисянська.

В інтермедіях:

Маски:

Банкір—Хасін, Равін—Сокол, Меламед—«Гордон», маклер—Герштейн Хазн—Нугер.

Театральні маски:

Єврейський король Лір—Абрамович, Міреле Ефрос—Надіна, 6-та дружина—Сигалівська.

Постановка **Еф. Лойтера.**

Музика **С. Штейнберга.**

Ін дер голдене медіне

На 4 дії.

Маргарет Чальмерс Ейлішева.
М-р Чальмерс (її чоловік) Нугер.
Нокс Говард (соціаліст, чл. парламенту) Кантор.
Губерд (журналіст) Ізраель.
М-р Старкведер (батько Маргарет)
Заславський (Фай).

М-с Старкведер (його дружина) Гольдберг.
Коні (їх донька) Кулін-Терновська.
Дотльман (секретар Старкведера) Абрамович.
Рутланд (пастор) Сокол.
Даусет (сенатор) Герштейн.
М-с Даусет (його дружина) Рубінштейн.
Економка Муровіна.
Лінда (камеристка Маргарет) Капчівська.
Служниця Савицька або Лісанська.
Шпики Сокол і Крамер.
Робітники Герштейн, Гольман, Абрамович.
Льокаї Гольман, Крамер.

Постановка **Ф. Лопатинського.**

Художник **В. Шкляїв**

Лаборанти **А. Кантор, Я. Лопатинський.**

Цвей кунілемлех

За Гольдфаденом.

Комедія-водевіль на 8 епізодів.

Дієві особи:

Пінхес Мерензон.
Рівке Сонц.
Хане (Короліна) Кулін-Тарновська.
Калмен (сват) Стрижевський.
Мотл Заславський (Фай).
Зельде Ейлішева.
Кунілемл Нугер.

В інтермедіях: Абрамович, Алуф, Гордон, Іва Він, Капчівська, Крамер, Сигалівська, Сокол, Хасін, Шейнкер.

Режисер—**Лойтер.**

Музика:—**С. Штейнберга.** Художник—**Рабічев.**

Танки:—**Бойко, Вігільов.** Тексти пісень—**А. Когана.** Інтермедій—**О. Стрілець.** Лаборант—**Стрижевський.**

Художник Керувник—**Еф. Лойтер.**

Диригент—**С. Штейнберг.**

Спектаклі ведуть **А. Абрамович та М. Мерензон.**

Машиніст сцени—**Б. Сусоєв.** Світло—**З. Яременко.**

Перукар—**Г. Левак.** Бутафор—**Тянківський.**

Строї, конструкції, декорації та бутафорія власних майстерень.

Директор—**Левітан М.**

Гол. Адм. **Лавров С.**

Адм. **Левков М.**

Державний Народний театр

Молода кров

П'єса В. Винниченко.

Морочинська	Зарницька.
Антось	Заховай.
Гаврусь	Лешко.
Степан Макарович	Носович.
Макар Макарович	Петлішенко, Тагаїв.
Клим	Коханий.
Микита	Твердохліб.
Івга	Горленко.
Явдошка	Скрипченко.
Панас	Овдієнко.
Семен	Самарський.
Стара баба	Вятківська.

Постановка О. Рошківського.

Реж. Лаборант І. Коханий.

Пом. Реж. Г. Самарський.

Циганка Аза

Муз. драма на 5 дій. М. Старицького.

Апраш—Сокирко, Хорош. Горділя—Зарницька. Аза—Литвиненко-Вольгемут, Якімова. Василь—Овдієнко. Галя Горленко, Лешко. Лопух—Василенько. Опанасик—Твердохліб. Деніс—Носович. Пилип—Заховай. Хвеська—Попова. Циган-Пура—Тагаїв. Лірник—Кушнарченко І сват—Захарчук. 2 сват—Коханий. Локай граф—Благополучний. Глейтюк—Ходимчук. Старц—Кушнарченко, Шкурат, Демченко, Іржавівський. Парубки:—Морозенко, Шкурат, Білокін. Дідо—Удовенко. 1) Циган—Благополучний. 2) Челишенко. Гарбузиха—Жданова. Дівчата:—Софієнко, Санківська, Винницька, Роман—Челишенко.

Постановка голови. реж. О. Рошківського.

Режис. Лаб. Г. Самарський, І. Коханий.

Художник А. Волненко.

Диригент С. Харківський.

Танки О. Квятковський.

Богдан Хмельницький

Історична драма на 5 д.

Богдан Петлішенко. Ганна Доля. Єлена Горленко. Тимко Морозенко. Богун Сокирко. Катри Софієнко. Юзя Скрипченко. Домаха Жданова. Дівчата у Богдана: Василенкова, Олішівка. Джура Мізененко, Чернота Захарчук, Глоба Хорош. Бандурист—Манько. Пробощ—Заховай, Чаплинський Самарський. Голий Твердохліб. Сулима Ходимчук. Кривоніс Коханий. Настя Маліва. Дівчата у Насті горової Санківська, Нікітіна, Щелкунова. Тетеря—Тагаїв. Козак Удовенко. Нечай Носович. Ясинський Кушнарченко. Запор. 1 Василько. 2 Благополучний. Золотаренко Шкурат. Турецький посол Демченко. Татарські послы: Щелкунова, Василенко. Барабаш Василенко. Польськ. посол Заремба Твердохліб. Його дружина Редківська. ** Гайдук.

Постановка Гол. реж. О. Рошківського. Реж. Лаб. Г. Самарський. Танки. О. Квятківський. Диригент комп. В. Верховинець. Пом. реж. І. Коханий.

За двома зайцями

Комедія на 4 дії, М. Старицького.

Сірко	Тагаїв, Василенко.
Євдокія Пилипівна	Зарницька.
Проня	Доля.
Лимериха	Жданова.
Галя	Лешко.
Голохвастий	П. К. Саксаганський, Нар. Арт. Республіки.
Настя	Винницька.
Наташка	Щелкунова.
Химка	Вятківська.
Степан	Носович, Морозенко.
Марта	Терентьєва.
Вуся	Малієва.
Миронія	Санківська.
Кирило	Твердохліб.
Орест	Хорош.
Перший, другий, баси.	Демченко, Удовенко.
Хлопець	Скрипченко.

Режисер Є. Захарчук.

Пом. Реж. Г. Самарський.

Комсомольські та літературні організації, літературні та мистецькі студії, культосвітні установи, клуби, ВУЗи школи, читальні

ВСІ повинні передплатувати щомісячний ілюстрований літературно-мистецький та громадсько-політичний журнал

орган ЦК ЛКСМУ за редакцією: ГРОМОВА О., ДАНІМАНА Б., ТРУБЛАВЕНЧА П., ХВИЛІ АНД., УСЕНКА ПАВ. (Відповід, редактор),

„МОЛОДНЯК“

„МОЛОДНЯК“

друкує оповідання, повісті, п'єси, нариси, вірші, поеми, статті на літературні, наукові та політичні теми, переважно, що торкаються справ культури, побуту, мистецтва.

„МОЛОДНЯК“

друкує пародії, епіграми, фейлетони, літесмішки та містить ілюстрації, малюнки, репродукції з картин, шаржі, карикатури й таке інше.

„МОЛОДНЯК“

об'єднує навколо себе літературні сили робітничо-селянської молоді всієї України та освітлює роботу літературної організації „Молодняк“.

„МОЛОДНЯК“

об'єднує марксистські критичні сили України та заручився співробітництвом окремих товаришів з Білорусії, Росії, Кавказьких республік т. ін.

„МОЛОДНЯК“

виходить на початку кожного місяця (1—5 числа) на 7—9 друкованих аркушах (112—148) стор.).

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: на рік 4 крб., на 6 міс. 2 крб., на 3 міс. 1 крб. 10 коп., на 1 міс. 40 коп. Ціна окремого номера (в роздр. продаж) 50 коп.

Журнал продається у ВСІХ СТОЛИЧНИХ КЮСКАХ КОНТРАГЕНТСТВАХ ДРУКУ НА УКРАЇНІ

Передплату надсилати на адресу: м. ХАРКІВ, ПУШКІНСЬКА ВУЛ., № 34 (поштова скринька 300), видавництво „РАДЯНСЬКЕ СЕЛО“, журнал „МОЛОДНЯК“.

СПИСОК № 15

п'єс, дозволених до вистави Вищим Репертуарним
Комітетом УПО НКО УСРР

Руський репертуар:

1. Белоусов, Д. и Виктор, С. Суд над тюрьмой. Театр. сцены в 2 д.
2. Билль-Белоцерковский, В. Н. Лево руля. Пьеса в 4 д. Изд. «Долой неграмотность». М. 1926 г. Стр. 87. 1 р. 50 к.
3. Борисов, Н. А. и Венгеров, В. Знак Зорро. Музком. в 4 эпизодах. (По ром. Мак-Келлэя). Рук. Стр. 45 Б.
4. Бург, Е. и Тауфштейн, Н. Ложный шаг. Ком-буфф в 3 д.
5. Веселов, К. Р. Шишка на носу или что из этого вышло. Гротеск в 3 д.
6. Вольф, Н. Военная тайна. Пьеса в 4 д.
7. Гартинг, Е. Золотая девятка. Пьеса в 4 д. (По ром. Ландебергера). Рук. Стр. 116.
8. Горовой, С. Поповна. Пьеса в 4 д.
9. Золин, А. Б. Антон Забота. Сцены быта в 5 д. и 8 карт. Рук.
10. Золя, Э. Наследники Рабурдена. Ком. в 3 д. Перед. и перев. С. Городецкого. Изд. МОДП и К. 1925 г. Стр. 40. 70 коп.
11. Иринский, Г. Наводнение. Пьеса в 5 д.
12. Коротков, Р. И. Отличился. Агит.-шутка в 3 д.
13. Крашенинников, Н. А. Кирилл Разумовский. Траг. в 3 ч.
14. Кумачев, Кириушка победа. Пьеса в 3 д. Изд. Валютн. Упр. НКФ.
15. Ландберг, В. Парижская коммуна. Пьеса в 3 д.
16. Ланка. Корона, крест и кровь. Пьеса в 1 д.
17. Лемет, М. Чудо или старый быт. Драма в 4 д.
18. Ленгизль. Последняя ставка. Ком. в 4 д. Б.
19. Мазуркевич. Сардинка. Вод. в 1 д. Б.
20. Макарухин, Н. А. Заговор за границей. Гротеск в 3 д.
21. Майская, Т. Великий канун. (Воскресенье). Пьеса в 4 д.
22. Мартыныч, С. Смена. Пьеса в 3 д.
23. Масс, В. и Субботин, Л. Будь умней да лучше сей. Пьеса в 1 д. М. 1925 г.
24. Масс, В. Земля нам мать — давай хозяйство подымать. Пьеса в 3 д. М. 1925 г.
25. Масс, В. Скотинушку водить — не разиня рот ходить. Пьеса в 1 д. М. 1925 г.
26. Медведева, Н. Д. Кирпичики. Пьеса в 2 д.
27. Миклашевский, К. Женитьба. Юмореск в 1 д.
28. Малиновская, С. Бедный Джон Юн. Пьеса в 4 д. МТИ. 1926 г.
29. Обневский, С. С. Камера пыток. Траг. в 3 д. МТИ. 1926 г.
30. Окский, Т. Белый передник. Пьеса в 3 д. МТИ. 1926 г.
31. Петрашкевич, Н. А. Осколки. Драма в 4 д. Изд. Госстрах.
32. Платоныч, Н. Бессильная злоба. Пьеса из дерев. быта в 3 д. Изд. Госстрах.
33. Платоныч, Н. Перемена. Пьеса из дерев. быта в 3 д. ГИЗ М—Л.
34. Подбельский, В. Партизаны. Драма в 3 д. МТИ. 1926 г.
35. Раздольский, А. Филькина грамота. Ком. в 4 д. МТИ. 1926 г.
36. Раскольник. Лугоша (В наши годы). Пьеса в 3 д. МТИ. 1926 г.
37. Ровный, С. Покушение. Пьеса в 4 д. МТИ. 1926 г.
38. Ромэн, Жюль. Кромдейр Старый. Пьеса в 5 д. Гиз. М.—Л. 1926 г.
39. Смолин, Д. Привет и братство. Пьеса в 4 д. МТИ. 1926 г.
40. Соколовская, Т. Крепостные и бары в Екатерининскую эпоху (1791 г.). Истор. сцена в 2 д. Б. Изд. МГСПС «Труд и книга». М. 1925 г.
41. Соболев, А. Давай улетим. Пьеса из жизни каторжан в 2 карт. Изд. Всерос. О-ва политкаторжан. М. 1925 г.
42. Фиалковская-Надеждина, О. А. Сын гробовщика. Драма в 3 д. Изд. МГСПС «Труд и книга». М. 1925 г.
43. Чумаченко, А. Восстание рабов. Пьеса в 3 д. Изд. «Изв. ЦИК СССР и ВЦИК». Л. 1925 г. Б.

Уч. Секретарь ВРК Ник. Плесский.